ABBAS KİYARÜSTEMİ
PUSUDA BİR KURT

Çeviren: Makbule Aras Eivazi

SİMURG ART YAYINLARI

ABBAS KİYARÜSTEMİ
PUSUDA BİR KURT
Çeviren: Makbule Aras Eivazi

ABBAS KİYARÜSTEMİ
PUSUDA BİR KURT

Çeviren: Makbule Aras Eivazi

Simurg Art Yayınları

"Gerçek sizsiniz, başkası değil..."

Simurg Art Yayınları 2020. Sertifika No: 47106

Abbas Kiyarüstemi - "Pusuda Bir Kurt"
Çeviren: Makbule Aras Eivazi

ISBN: 978-605-06654-1-3

Birinci Baskı: Ekim 2020

©Makbule Aras Eivazi

Tasarım: Simurg Art Atölye

Kitap'ta kullanılan fotoğraflar: Abbas Kiyarüstemi

Baskı ve Cilt: Çınar Matbaacılık. Telefon (2012) 628 99 00. Sertifika: 45103

Simurg Art Yayınları
Süleyman Seba Cad. Enis Akaygen Sok. No:22/6
Beşiktaş-İstanbul
Türkiye

Simurg Art Yayınları Net Üzerinden Satış Ağı:
www.simurgart.com

ABBAS KİYARÜSTEMİ

PUSUDA BİR KURT

Çeviren: Makbule Aras Eivazi

Simurg Art Yayınları

TEPEDEKİ YALNIZ AĞAÇ

Abbas Kiyarüstemi'den izlediğim ilk film Koro'ydu. Ankara'da bir film festivalindeydi. Günlerce hafızamda kalmıştı Koro'nun tadı. Aradan yirmi yıla yakın zaman geçti, hâlâ ne vakit o filmi hatırlasam bir sıcaklık kaplar içimi. Sir Ken Robinson bir konuşmasında insanların pek çok ayrıntısını unuturuz, ama onların bizde yarattığı duyguyu unutmayız, demişti. Beni çok etkilemişti bu cümle, doğruydu, güzel filmler de böyleydi. Bazen pek çok ayrıntısı silinip gider hafızamızın kumlarından ama o filmin bizde yarattığı duyguyu unutmayız. Demek ki duygularımız, yani en ilkel ama zamana karşı en direngen yanımız; fikirleri, kavramları, renkleri, sözcükleri, şekilleri geride bırakacak kadar güçlü. Koro filminden sonra Kiyarüstemi adı silinmemek üzere kazındı hafızama. Hangi filmini nerede bulsam izledim, bazen birden çok defa.

Sinemasından sonra onunla İstanbul'da bir fotoğraf sergisinde karşılaştım. Aksanat'ta. Duvarlardaki ıssız kar görüntülerini, onun şu meşhur yalnız ağaçlarını, ufuk çizgisine doğru sonsuzmuş gibi uzanan karelerini hatırlıyorum az çok. Sonra eşim Ferhad Eivazi'nin bir yönetmen olmasının bana sağladığı avantajla Kiyarüstemi'nin farklı zeminlerdeki konuşmalarını dinleme, yazılarını okuma şansım oldu ve böylece onun sinemaya, fotoğrafa, şiire bakışını daha yakından tanıdığım gibi onda beni büyüleyenin ne olduğunu da az çok fark etmeye başladım.

Kiyarüstemi'yi tanıdıkça onun baştan ayağa mükemmel bir sanatçı olmasından öte aslında bir bilge olduğunu anlıyordum. Bu fark etme, daha derinden tanıma zamanları beni bir uçurtmanın kuyruğuna takılmışım da göğe yükseliyormuşum gibi heyecanlandırdı. Kiyarüstemi hiçbir zaman hayatı tanıma, onun derinliklerine inme, ânın tadını çıkarma eskilerin deyişiyle bir rind olma yolculuğunu ertelememişti. Beni asıl çarpan buydu! Onun sanatı, hayatıyla ortaya çıkan bir üründü. Önceliği, o ândı, o film değil.

Sanatsal hırslardan bunca arınmış olması ona duyduğum saygıyı arttırdı. İkinci bir yüzü yoktu, rol yapmıyordu, filmlerinde de aslında kimseye rol yaptırmadığını fark ettikçe kendi başına bulduğu yöntemine hayran oluyordum. Şöyle diyordu mesela: "Oyuncunun davranış ve sözlerini duygunun belirlemesi gerek. Eğer oyuncunun hüzünlü olması gerekiyorsa ona hüzünleneceği koşulları yaratmak gerekir. Eğer oyuncunun korkması gerekiyorsa mecbur kalsak da onu korkutmak zorundayız. Her şey, mümkün olduğunca gerçek olmalıdır. Yönetmen, bir oyuncudan hüzünlü ya da sevinçli olmasını isteyemez, oyuncudan ansızın gözyaşı dökmesini bekleyemez. Bunu beklerse her şey oyun gibi görünür." Aradığımı bulmuştum! Sanattaki bu yapay ve zoraki duygu yaratma yöntemleri beni hep rahatsız etmişti, nihayet bir yönetmen beni rahatsız edene bir çözüm bulmuş, sinemasını bunun üzerine kurmuştu.

Haikularıyla tanıştığımda içimi bir aydınlık kapladı, her biri çiy tanesi gibi süzülüp akıyordu içimin toprağına. O toprağı suluyor, yeşertiyordu. Oldum olası sevdiğim bir türdü hai-

ku ama Kiyarüstemi'nin haiku yazdığını bilmiyordum. Sevgili Cavit Mukaddes uzun zamanlardan sonraki o güzel buluşmada bana bundan bahsettiğinde çok heyecanlanmıştım ve hemen peşine düşmüştüm bu hazinenin. Kiyarüstemi'nin haikuları da sineması gibiydi, dile değil görüntüye yaslanıyordu. Tıpkı kendisinin de söylediği gibi: "Gerçek hayatta karşılıkları olmayan karakterleri barındıran filmler ve gerçek üstü varlıklar ve olaylar benim ilgimi çekmiyor. Benim filmlerim gerçek insanları, gerçek karakterleri ve insanların gerçek vasıflarını gösteriyor. Şiirlerim de böyledir. Şiirlerimde de dünyadan olduğu gibi bir kesit alıyorum. Sanki bir çiçeğin fotoğrafını çeker gibi."

Her bir haikusu bir dünya ânının fotoğrafı gibiydi ve hiç şüphesiz ki Kiyarüstemi bir rinddi. Ânı yakalama maharetini göstermişti. Onun yürüdüğü yolu düşünürken aklıma rindler kervanının en başındaki Hayyam geldi hep. Hayyam'a dair Daryuş Şayegan bir yerde şöyle der: "*Hayyam'ı okuduğunuz zaman görürsünüz ki Hayyam'ın bütün meselesi şudur: Biz öyle bir dünyada yaşıyoruz ki ne başı var ne sonu. Yaşadığımız, gördüğümüz şey tekrarın tekrarıdır; ânların tekrarıdır ve bu çılgınca bir tekrardır. Zaman geri dönüyor ve hayatın melali de buradan kaynaklanıyor. Hayyam'ın bütün çabası bu süreklilikten, tekrardan kaçmak, ânı yakalamaktır. Ânı yakalarsanız eğer, bu melalengiz tekrarın ve sürekliliğin dışına çıkabilir, bir bilince ve farkındalığa ulaşabilirsiniz.*" Kiyarüstemi tekrardan kurtulmanın yolunu bulmuştu, sinemasıyla, şiiriyle, fotoğraflarıyla, yaşamıyla, bütün sözleriyle.

Bir sanatçı farklı türlerde eserler verse de bunların her birinde kendi karakterinin renkleri mutlaka yansır ve bütün bu eserler arasında ilk anda fark edilmeyen bir bütünlük vardır. Kiyarüstemi'nin sineması, şiirleri, fotoğrafları bana göre aynı bütünlüğün farklı yansımaları. Her birinde sanatçısının damarlarından akan kanın dinginliği kendini gösterir. Zamanı ve hayatı idrak etmenin getirdiği eşsiz bir dinginlik ve bilgeliktir bu. Sinemasıyla şiirleri arasındaki ilişkiye dair bir yerde şunları söyler Kiyarüstemi: "Şiir, benim için çok önemlidir. Zihnimde oluşan görüntüler çok basit olabilirler, mesela birinin kâğıt bardakta şarap içmesi, ıslanmış kibrit kutusunun metruk bir evin duvarına dayalı durması veya evimin bahçesinin bir köşesinde, ayağı kırılmış bir sehpa. Bazı fikirler de biraz karmaşık olurlar, mesela ayağı kırılmış bir tayın sisli bir yoldan geçmesi, karla kaplı bir mezarlıkta görünen sadece üç mezar taşı, bir manga askerin gece ay ışığında karargahlarına dönmeleri, bir yerde durup duran bir çekirge, bir katırın bir köyden diğer köye gitmesi esnasında kafasının üstünde uçuşup duran sinekler, yaprakları evin içine atan sonbahar rüzgârı, ceviz yığınlarının ortasında oturan elleri kararmış bir çocuk... Bunların her birini bir filme dönüştürmek ne kadar sürer? Bu görüntülerin hepsini bir filmde bir araya getirmek için nasıl bir hikaye bulunabilir? Şiire değer verme nedenim işte bu. Elime bir kalem alıp bunları bir şiir gibi yazdığımda ve bu görüntülerin herbirini üç dört satırda anlattığımda tatmin oluyorum. Kelimeleri yan yana getirdikten sonra tasvire dönüşürler, benim şiirlerim bir sonuca ulaşmamış filmlerdir." Şiirlerine dair söylenecek en güzel sözlerden biri herhalde bu

olabilir, bir sonuca ulaşmamış filmler! Okurların bu haikuları okurken Kiyarüstemi'nin ne demek istediğini daha iyi anlayacaklarını düşünüyorum.

Dil oyunlarının, sanat gösterme çabasının olmadığı, görüntüyü ifade etmede ise müthiş güçlü şiirler Kiyarüstemi'nin haikuları. Sessel uyumun peşinde koşmadıkları için ben de çevirirken elimden geldiğince bu uyaksız yapıyı ve dildeki yalınlığı aktarmaya çalıştım. Yine de zaman zaman çok nadiren de olsa uyak kullanmak zorunda kaldım, aksi takdirde Türkçe söyleyişteki akıcılığı yakalamak mümkün olmuyordu. Kendi şiirlerinin sessel yapısına ilişkin şunları söyler Kiyarüstemi: *"Pek çok klasik şiir vezne ve musikiye bağlıdır. Ama benim şiirlerimin daha çok görüntü özellikleri var. Pek çok şiirim, kolayca bir görüntü yaratırlar, bu nedenle şiirlerim bir dilden başka bir dile çok kolay çevrilirler ve bir şey kaybetmezler. Benim şiirlerim sınırsızdır. Ben şiiri görüyorum, okumuyorum."*

Bazı sanatçılar yalnızca sanat zevkimizi beslerler, hayat konusunda onlardan öğreneceklerimiz sınırlıdır, bazıları ise büyük bilmecenin çözümüne dair yeni bir imkan sunarlar bize, hiç yürümediğimiz bir yolu işaret ederler. Kiyarüstemi benim için sevgiyle bağlandığım, vefa duyduğum, önünde saygıyla eğildiğim bir büyük rind, bir büyük sanatçı. Dilerim haikuları, beni mutlu ettiği kadar, onunla yolları kesişen herkesi mutlu etsin, bahar serinliğiyle buluştursun.

Makbule Aras Eivazi

8 Haziran 2020

1.
Beyaz karda kırmızı izler
Yaralı av
Aksayarak

2.
Beyaz tay
Doğdu
Siyah kısraktan
Şafakla

3.
Rüzgâr sürükleyip götürecek
Kiraz çiçeklerini
Bulutların beyazlığına

4.
Her büyük dalganın ardından
Üç küçük dalga
Üç küçük dalganın ardından
Bir büyük dalga

5.
Uğurladım
Ayı
Koyu bir bulutun kalbine
Şarap içtim ve uyudum

6.
Rengi atıyor ayın
Şafakla
Görünmez oluyor yıldız
Horozun ötüşüyle

7.
Hava kararınca
Şebboy kokusu yayıldı

8.
Bir kuş
Ötüyor gece yarılarında
Alışılmadık
Öteki kuşlar için bile

9.
Kılıksız korkuluk
Soğuk kış gecesinde

10.
Gece
Deniz
Kış

11.
Güzün ilk mehtabının ışıltısı
Pencerede
Camları titretti

12.
Çiçekleri düşündüğümde
Soğuk bir rüzgâr esiyor
Kalkıp pencereleri kapatıyorum

13.
Güz rüzgârının ilk hücumunda
Bir yaprak yığını
Odama sığındı

14.
Düş görüyorum
Güz yaprakları altında
Gömülüyüm
Sürgün veriyor bedenim

15.
İki güz yaprağı
Gizlenmiş
Çamaşır ipindeki
Gömleğimin koluna

16.
İlk güz rüzgârıyla
Tanımadığım
Küçük bir güz yaprağı geldi odama

17.
Topraktan bir baca
Eşlik ediyor
Bir kavak yaprağına
Göğün yedinci katına varasıya

18.
Rüzgârın kırdığı bir şemsiye
Arnavut kaldırımlı taş sokakta
Yağmurlu bir günde

19.
Şapkama yapışıyorum iki elimle
Güz başında
Rüzgâr götürecek mi bizi?

20.
Yalınayak yürüyorum
Sıcak kumlarda
Geçenlerin bakışından
Yanıyorum baştan ayağa

21.
Akan sular
Kavruk çöllerde
Susuzluğun
Arayışında

22.
Üç serçe yumurtası
Aldım
Kaf dağının tepesinden
Ne zor dönüş yolu

23.
Terazinin kefesine
Oturmuşum
Ağırlıksız,
Bu ne hayhuydur
Etrafta

24.
Gölgem eşlik ediyor bana
Gâh önümde
Gâh yanımda
Gâh ardımda
Ne güzel bulutlu günler!

25.
Cenaze merasiminden dönüyorum
Ayakkabım ayağımı sıkıyor
Sevişmek istiyorum
Hiç tanımadığım biriyle

26.
Bugünün fırsatı
Elden gitti
Dünküler gibi,
Geriye kalansa
Geçip giden günlerin eleştirisi oldu

27.
Yalnızlığımın çorak toprağında
Bitmiştir
Binlerce tek ağaç

28.
Dilimde
Sabrın acısı
Hangi Şirin[1]
Silecek o tadı

29.
Senin yokluğunda
Kendi kendimle
Konuşuyorum ve anlaşıyoruz onunla
Her konuda
Kolayca

30.
Senin yokluğunda
Güneş, güneştir
Gündüz, gündüz
Gece, gece
Varlığınsa,bir bileşimidir ay ışığının

1 Şirin, İran'ın ünlü Hüsrev ile Şirin mesnevisindeki kahramanın adıdır ve aynı zamanda tatlı anlamına gelir. (ç.n.)

31.
Sen yokken
Seninle
Konuşuyorum
Sen varken
Kendimle

32.
Yalnızlığıma
Daha çok pay istiyorum
Senden

33.
Sen yokken
Bir gün tamı tamına
Yirmi dört saat
Sen varken
Bazen bundan az
Bazen de çok

34.
Seninleyken
Acı içindeyim
Kendimleyken
Korku
Nerede bensizlik?

35.
Acele postayla
Bir mektup aldım
Nefret dolu

36.
Aşkın şiddetinden
Usandım

37.
Müteredditim
Duruyorum bir kavşakta
Tek bildiğim yol
Dönüş yolu

38.
Kaybettim
Bulduğum bir şeyi
Bir şey buldum, kaybolmuştu.

39.
Her geçitte
Gelip geçenler
Dinginliğe
Hızla
Bir yandan diğer yana

40.
Kırık bir köprü
Azimli adımlarla geçenler
Yolda

41.
Dar bir yolda yürüyorum
Zorlukla
Amaçsızca

42.
Bilinmezin elinden
Bir su içtim
Pek de afiyet olmayan

43.
Ay ışığı
Geçmeye niyetli olmadığım
Dar bir yolu aydınlatıyor

44.
El lambasının ışığı
Su dağıtıcısının uzun gölgeleri
Kiraz çiçeklerinin üstünde

45.
Pirinç işçilerinin fısıltıları
Sevgilinin vefasızlığına dair
Ya da bel ağrılarına

46.
Tahminimce
Cennet meyvelerinin tadı
Komşunun bostanındaki çamurlu hıyar misali

47.
Özgürlük bayrağıdır
Gömleğim
Çamaşır ipinde
Hafiflemiş ve kurtulmuş
Tenin esaretinden

48.
Övdüğümü
Sevmiyorum
Sevdiğimi
Övmüyorum

49.
Yazık ki
İyi bir ev sahibi değilim
Kirpiklerime konan
İlk kar tanesine

50.
Yağmurlu günlerde
Yağmur yağmıyor
Yeterince

51.
Boşa harcandığı yerde
Su
Ayrık otlarını
Büyütür

52.
Ayva ağacı
Çiçeklenmiş
Metruk bir evde

53.
Beyaz kasımpatıları
İzlemeye koyulmuşlar
Dolunayı

54.
Yaralı bir at
Sahipsiz

55.
Beyaz bir tay
Dizlerine kadar kırmızı
Gelincik tarlasında
Hoplayıp zıplamaktan

56.
Yavaş yavaş
Görünmez oluyor
Yaşlı karaağaç
Gecenin karanlığında

57.
Sabah beyazdır
Akşam siyah
Hüzün gri
İkisinin arasında

58.
Gün doğumu
Beyaz tay leşinin üstündeki
Yaşlı kartalın altın gözlerinde

59.
Uykuyla uyanıklık arasındaki rehavette
Aklıma geliyor
Pazar sabahı randevuları

60.
Akar su
Bir ağaç, hisarda

61.
Ne yüce
Ne görkemli
Havalanıyor, yeniden
Ufak bir leş
Arayışında

62.
Delilik sınırını geçtim ve
Yol, ne kolaylıklar sundu bana

63.
Kızgın boğa
Geçti
Coşkun bir ırmaktan
Amaçsızca
Huzura doğru

64.
Güneş
Şebnemin sofrasını topladı
Doğduktan sonraki anda

65.
Mavi bir dağ
Beyaz bir akkavak
Uyku kaçırıyorlar
Beyaz ânların başlangıcında

66.
Nerede
Bir parça bulut
Güneşin acımasızlığını
Biraz olsun gölgelemeye

67.
Günün aydınlığında
Kimsenin aklına gelmiyor
Ateşböceği

68.
Ne zor
Yazın yakıcı sıcağında
Kara inanmak

69.
Pusuda
Bir kurt

70.
Kurumuş yüz pınar
Susuz yüz koyun
Güngörmüş bir çoban

71.
Yalnız üç damla kan
Üçyüz sivrisineğin gece vardiyasının sonucu
Sıcak bir yaz gecesinde

72.
Ne zor
Dolunayı seyretmek
Yalnızlıkla

73.
Gece yarısından
Gün doğumuna
Durmaksızın inledi baykuş
Horoz ötmedi bir türlü

74.
Bir sivrisinek
Geceyi sabaha ulaştırdı benimle
Zararsızca
Odamın sinekliğinde

75.
Binlerce böcekten
Yalnız biri ışık saçar
Gecenin karanlığına

76.
Binlerce yarasanın fısıltısı
Yılın en uzun gecesinde

77.
Uçmak
Etrafına
İpekten hisar ören
Tırtılın ödülüdür

78.
Kim karar verdi
Yeşil dut yaprağının
İpek böceğini beslemesine?

79.
Binlerce iğne yarası
İpek kumaşta

80.
Paslanmış bir kilit
Korur
Çatısız hisarlardaki
Çürümüş bir kapıyı

81.
Kimseye
İmrenmiyorum
Akkavaklardaki rüzgârı
Seyre durduğumda

82.
Üç bıçak yarası
Üç akkavağın gövdesinde
Gurbetteki üç askerden yadigâr

83.
Rüzgârın yıktığı bir selvi sûreti
Dalgaların maviliğinde

84.
Hortum
Devirdi
Çobanın
Tepede kaynayan çaydanlığını

85.
Üzerlik ateşte
Hava dumanla sarmalanmış
Bilinmez bir ıstırap
Kerpiç kulübede

86.
Bahar yağmuru
İhtiyar çobanın
Ne zahmetle yaktığı
Ateşi söndürdü

87.
Ceviz kokusu
Yasemin râyihası
Topraktaki yağmur kokusu

88.
Uykudan uyanmış bir genç kız
Başı, sert yastıkta
Sahte bir bilezik
Otlar arasında

89.
Körpe bir kızcağız
Geçiyor marul ekili bostanın ortasından
Taze ceviz kokusu
Geliyor burnuna

90.
Zorla yukarı çıkıyor
Karınca
Yaşlı bir ağacın gövdesinden
Muradı ne?

91.
Dalgaların arasında
Bir tahta parçası
Hangi kayıktan
Hangi ırmaktan
Hangi murada?

92.
İrili ufaklı
Yüzlerce balık
Kaynaşıyor
Çölün sıcak serabında

93.
Sert bahar rüzgârı
Söndürüyor
Bir defada
Türbenin bütün mumlarını

94.
Yeşil
Sarıya döndü
Hava
Soğudu
Ben
Ölümü düşünmeye başladım

95.
Cemaat namazında
Cemaate uymayan
Bir namaz kılan
Görüldü

96.
Ne kolay ele geçiriyoruz
Ne zor
Bırakıyoruz!

97.
İşçi sendikası
Gelinen noktada
Resmi olarak tanımadı
Örümceğin işini

98.
Maratonun son iki koşucusu
Dönüp arkalarına bakıyorlar

99.
Bir karasinek
Katledildi
Helva yemek suçuyla

100.
Bir taş parçası
Dağın eteğinden aşağı yuvarlandı
Gelip karınca yuvalarının üstünde
Durdu

101.
Rüzgâr kapıyor
İlk okul öğrencisi bir kızın baş örtüsünü
Çamaşır ipinden
Pazartesi sabahı[2]

102.
Küçük bir kara sineğin
Midesi bulanıyor
Böcek ilacının kokusundan
Yok mu ona yardım edecek kimse?

2 İran'da hafta sonu tatili perşembe öğleden sonra başlar ve cuma gününü kapsar. Cumartesi ise haftanın ilk iş günüdür. Dizedeki sözcük aslında cumartesidir; ama anlamın oluşmasında bu sözcüğün katkısı düşünülerek ilk andaki çağrışımsal etkinin kaybolmaması için pazartesi sözcüğü tercih edilmiştir. (ç.n.)

103.
Sisli bir günde
Uykulu bir çocuk
Okula gidiyor
Pilever köyünde

104.
Rüzgârın yumuşaklığından
Korkuyorum
Zorlu bir fırtınaya
Yakalandığımdan beri

105.
Yağmur
Yağıyor üç gündür
Aralıksız
Güneş
Sığmıyor inancıma

106.
Zorla
Görünüyor
Güneş kremi reklamı
Sisli bir günde

107.
Birkaç tur
Dönüşünden pergelin
Yalnız
Yarım daire kâğıtta

108.
Duman kokusu
Üzerlik kokusu[3]
Yeni doğmuş bebeğin ağlayışı
Kerpiç ev

3 İran takviminin son ayı İsfend, eski Farsçada üzerlik anlamındaki ispent sözcüğünden gelmektedir. Dizede her iki anlamı da çağrıştıracak şekilde kullanılmıştır. (ç.n.)

109.
Nasıl
Huzurla uyuyayım
Zaman durmuyor
Bir ânlığına olsun uykumda

110.
Gece gündüz koşturmaktan
Bir gün
Yarım güne dönüyor

111.
Sarı menekşeler
Mor menekşeler
İkisi de beyaz
Bahar karının altında

112.
Karlı bir sabah
Dışarı atıyorum kendimi
Giyinip kuşanmadan
Çocukça bir coşkuyla

113.
Güneyik
Haber getirdi
Yüz yirmi dört bin peygamber için
"Hiç"

114.
Yağmur yağıyor
Hava saldırısı sırasında
Aysız bir gecede

115.
Gözyaşlarıyla
Uğurluyor
Balıkçıyı
Fırtınalı bir gecede
Yeni gelin

116.
Gökyüzü kırılıyor
Kırık aynada

117.
Ne iyi ki
Herkes kendi yoluna gidiyor

118.
Bir yabancı
Adres soruyor
Geleli çok olmayan
Başka bir yabancıya

119.
Kendim için hayıflanıyorum
Senin için hayıflanıyorum
Ve tanımadığım insanlar için hayıflanıyorum

120.
Yoldan çıkmalarımın sonucu
Keçi yollarıdır
Yolculara

121.
Hanımla hizmetçisi
Aynı duyguyu paylaşırlar
Sayım günü

122.
Koparılıp
Yere atıldı
Pek aman aman kokmayan
Bir çiçek

123.
Yorgun bir köylü
Uyuyakalmış
Bir korkuluğun gölgesinde

124.
Turunç çiçekleri
Nehrin sularında
Yağmurdan sonra

125.
Evimdeki buzdolabında
Yiyecek hiçbir şey yok
Buzlu sudan başka
Hem de kış gününde

126.
Yorgun bir köylü
Uyanıyor
Korkuluğun alnındaki terden

127.
Şemsiyemi bir yerde bıraktım
Önümde uzun bir yol
Kül rengi bulut yığınları

128.
Gündoğumu
Beşi on beş dakika
Otuz saniye geçe

129.
Yeni yılın ilk günü
Güneş doğdu
Tıpkı
Yılın son gününde olduğu gibi

130.
Yelkensiz bir tekne,
Rüzgârsız bir deniz,
Aysız
Gökyüzü

131.
Ne çabuk kabullendik
Bir tek güvercin olsun
Görmemeyi
Karga sürüsü havalandığında

132.
Kuşların gözlerinde
Batı
Günün battığı yerdir ve
Doğu
Günün doğduğu yerdir
Sadece

133.
Yüce bir dağın eteğine
Ufak taşlarla
Yazmışlar:
"Allahuekber"

134.
Susuzluğumu serapla
Gideriyorum
Siz inanmayın

135.
Parmağımın ucunu
Mürekkebe bulayıp
Kâğıda bastırıyorlar
Aşağılanmamdan eksiliyor
Parmağımın ucundaki
Bütün çizgiler

136.
Yazmışlar:
"Lütfen dokunmayın"
Parmağımın ucu karıncalanıyor

137.
Venüs'e bakıyorum
Samanyolu'na bakıyorum
Övgüler diziyorum
Bütün bunları
Görebilen
O göze

138.
İşaret parmağımı
Dağa doğru tutuyorum
Ve hayranlıkla
Bakıyorum parmağımın görkemine

139.
Ellerimi
Kâse yapıp
Su içiyorum
Küçük şelaleden
Ne heybetli
Avucumdaki

140.
Yüzümü daldırıyorum
Pınarın sularına
Gözlerim açık
On küçük çakıl taşı

141.
Gökyüzü
Benim
Yeryüzü
Benim
Ne zenginim ben

142.
Kulak veriyorum
Rüzgârın fısıltısına
Gök gürültüsüne
Dalgaların müziğine

143.
Doğduğum yere geri döndüğümde
Baba evi
Kaybolmuştu
Ve annemin sesi

144.
Karnı burnunda bir kadın
Yaşları birbirine yakın beş çocuğunu
İlim tahsili için
Gönderiyor
Aşağı Koker'den
Yukarı Koker'e

145.
Doğduğum yere geri döndüğümde
Nehir, dereye dönmüştü
Ve içinde yıkanan
Tek çocuk yoktu

146.
Doğduğum yere geri döndüğümde
Çocukluğumun oyun alanı
Demir ve kirecin
İşgali altındaydı

147.
Doğduğum yere geri döndüğümde
Kimse selam vermedi bana
Efsûs!

148.
Doğduğum yerde
Çocukluk berberim
Beni tanımadı
Ve saçlarımı tıraş etti
Özensizce

149.
Doğduğum yerde
Kimsenin sabrı kalmamıştı
Ve kuyruk
Kıvrılıp bükülüyordu
Hareket ettikçe

150.
Boş yere karşılık verdim
Selamına
Tanıdık olduğuna dair
Bir işaret yoktu

151.
Doğduğum yere geri döndüğümde
Ayva ağacı
Meyve vermiyordu
Ve beyaz dut
Alınıp satılıyordu

152.
Doğduğum yerdeki genç fırıncı
Bugün ihtiyar
Ve Fetir ekmeği[4] pişiriyor
Tanımadığı müşterilerine

153.
Doğduğum yerdeki köklü çınar
Küçük görünüyor
Ve baş komiser Haydari
O kadar da korkutucu değil

4 Üstü susamlı, küçük pideye benzer şekilde mayalı bir ekmek türü olup az miktarda yağ, şeker ve tarçın içerir. (ç.n.)

154.
Doğduğum yerdeki rakı dükkânı
Eskici olmuş
Dükkânın her yeri
Boş içki şişeleriyle dolu

155.
Doğduğum yere geri döndüğümde
İlkokuldakilerin hepsi
Tüccar olmuşlardı
Ve öğretmenler de
Yoksul müşteriler

156.
Ağaç endüstrisi işletmecilerinin
Toplantıları
Orman parkında

157.
Doğduğum yere geri döndüğümde
Dut ağaçlarını
Kesmişlerdi
Tanıdıklar

158.
Buğday tarlalarından
Taze ekmek kokusu geliyor
Yaz günü öğlen vaktinde

159.
Bir kırkayak
Eşinin peşinden gidiyor
Zeytin ağaçları altında

160.
Eyer attan
Düştü
Binici eyerden

161.
Kurbağaların sesiyle
Ölçüyorum
Bataklığın derinliğini

162.
Uzanıyorum
Kuru toprağa
Pamuksu bulutlar

163.
Attan
Düştüm,
Ayak ağrısı
Bel ağrısı
Ve binlerce tavsiyenin ağrısı kaldı geriye

164.
Dolunay
Suda
Su
Kâsede
Susayan, uykuda

165.
Gecenin sessizliğinde
Uykusuz bırakıyor beni
Akkarıncaların ninnileri

166.
Külden
Bir put yapıyorum
Ve yeniden yakıyorum onu
Ateşte

167.
Cennet ve cehennem
Yan yanalar
Ve ne uzaklar birbirlerinden

168.
Nihayet
Bir yaz öğleden sonrasında
Baş başa sohbet, korkulukla

169.
Beyaz bir duman
Mavi gökyüzünde
Kerpiç bir
Kulübeden

170.
Bu köyde
Hiç görmedim:
Ne kerpiç bir evden
Duman tüttüğünü
Ne ipte
Çamaşır olduğunu

171.
Hilal
Yıllanmış bir şarap
Yeni bir arkadaş

172.
Birkaç adım ileride
Kiraz çekirdeği
Dilimde
Kirazın tadı
Arkamda
Kiraz ağacı

173.
Faydadan zarar gördüm
Zarardan fayda çıkardım
Siz inanmayın

174.
Gönülden
Muradı kazıyıp attım
Ayrıldım
Müritlerimden
Gidiyorum
Hafiflemiş olarak

175.
Bir sarhoş sessiz,
Bir din âlimi
Figanda

176.
Özgür hissediyorum
Kendimi
Eziyeti seçmekte

177.
Gözde bir diken
Ayakta bir diken
Gönülde bir diken
Yolda bir bahar

178.
Bir bahar günü
Bir yaz günü
Bir güz günü
Bir kış günü
Misafirim ol benim!

179.
Baharın sonu
Kırmızı gülün başlangıcı
Buluğ çağı

180.
Benim yarım
Senin,
Benim yarım
Benim

181.
Üç şiir
Söyledim
Otuz sayfa
Okudum
Bir dost
İncittim
Azer ayının üçünde[5]

182.
Dilimden döküldü
Söylenmemesi gereken
Ayaklarım çekildi
Gidilmemesi gereken yere

183.
Yüzlerce anahtar
Kalmış uzak zamanlardan
Cesaretim yok onları atmaya
Kilitleri olmasa da

5 Kasım ayının sonları (ç.n.)

184.
Sarhoş oldum
Bir damla şarapla
Siz inanmayın

185.
Susuzluğumu giderdim
Bir damla çiyle
Siz inanmayın

186.
Kendi alınyazımı
Kaydediyorum
Günlüğüme
Yarı karanlık bir odada

187.
Hayretteyim
Nasıl bir araya toplanmış
Zihnimde
Bütün bu dağınık hatıralar

188.
Bir ağacın fotoğrafını çektim
Kızardı
Siz inanmayın

189.
Epeydir
Ay yok yaygımızda
Hep kara bulutlar

190.
Ateş böceği
Şebi Yelda'da
Yorgun, gün doğarken

191.
Bazen özlüyorum
Ensemde bir tokadı
Siz inanmayın

192.
Karanlık bulutun ardında
Gökyüzünün hangi noktasındasın
Ey ay?

193.
Ateşböceği
Huzursuzlanıyor
Yazın en uzun gününde

194.
Penceremin bir yüzü
Benim tarafım
Diğer yüzü
Gelip gidenlerin

195.
Ay ışığı vuruyor
Gün görmüş fahişenin
Boyalı yüzüne

196.
Acaba bu gece de
Dolunay ışıyacak mı
Karanlık bulutun ardından

197.
Birkaç rahibe
Çocukluk hatıralarını
Yâd ediyor
Menekşeler arasında

198.
Istırabım
Azalıyor
Gün doğumunda
Coşkum
Azalıyor
Gün batımında

199.
Kim bilebilir
Goncanın duyduğu acıyı
Açılırken

200.
Rüyama giriyor
Bir dost, düşman kılığında
Günüm
Kararıyor.

201.
Yüz beyaz yaprağı
Karalıyorum
Ev ödevi övgüsüyle

202.
Yılan
Kendi derisinin yanından geçti
Kayıtsızca

203.
Susuz,
Uyumuş bir derenin kenarında
Dilenci,
Uyumuş bir hazinenin başında

204.
Dilenci
Uyanık, bir derenin kenarında
Susuz
Uyanık, bir hazinenin başında

205.
Arı
Ayağımdaki yarayı soktu
Arıdan benim payıma düşen
Yaradan arının payına düşen

206.
Başsız bir bebek
Dağdan gelip
Denize giden
Irmakta yüzüyor
Huzurla

207.
Kurbağaların gece şöleninde
Ne düşer
Yılanların payına?

208.
Kuyunun dibinde
Yalnız bir adam
Yalnız bir adam
Kuyunun ağzında
Bir kova, ikisinin ortasında

209.
Bir adam asılmış
Darağacına
Sabahın soğuğunda

210.
Mor kırmızı bulut
Maviye dönüyor
Güneşin gidişinin yasıyla

211.
Yabancı bir ezgi
Yabancı bir diyarda
İşçiler işbaşında

212.
İstemeden
Adımımı atıyorum
İçinde hiç ışık yanmayan
Bir eve

213.
Nasıl bir anlamı olabilir
Sahilin
Dalga korkusunun yanı başında?

214.
Sahildeki yüzlerce deniz kabuğunun arasında
Sedef düğmemi arıyorum

215.
Bugün
Hangi gün?
Hangi ay?
Hangi mevsim?
Hangi yıl?

216.
Hafızam
Gereksiz şeylerle dolu
Bir şey öğrenmiyorum
Kasten.
Hatırlıyorum,
Güçlükle

217.
Evimin ambarı
Kullanılmayan eşyalarla dolu
Ve seviyorum onları

218.
Bilmiyorum
Memnun muyum
Şikayetçi mi
Bana
Yan gelip yatmayı öğretmeyenden

219.
Çürük bir iple
Kuyuya gidiyorum
Havanda dövmek için
Pis su getirmeye

220.
Geçmek niyetindeyim
Büyük bir çukurun üzerinden
Adım adım siyasetiyle

221.
Bir hikâye kuracağım
Kederimden.
Hiç sonu gelmeyecek

222.
Dile getirilmesi imkânsız bir şeyi
Nasıl söyleyeceğimi düşünüyorum
Ne sıkıntı vericidir
Bildiğin şeyi
İşitmek

223.
Alınması imkânsız bir şey
Satıyorum
Satılması imkânsız bir şeyin
Alıcısıyım

224.
Yolculuk gereçleri
Hazırlanmış
İstediğim, yere uzanmak
Velâkin bir halı yok

225.
Ne ahmaklıktır
Bildiğini sormak

226.
Günün acılığından
Eser yok
Gece rüyalarımda

227.
Büyük bir sebebi var
Kerpiç bir duvara yaslanmanın

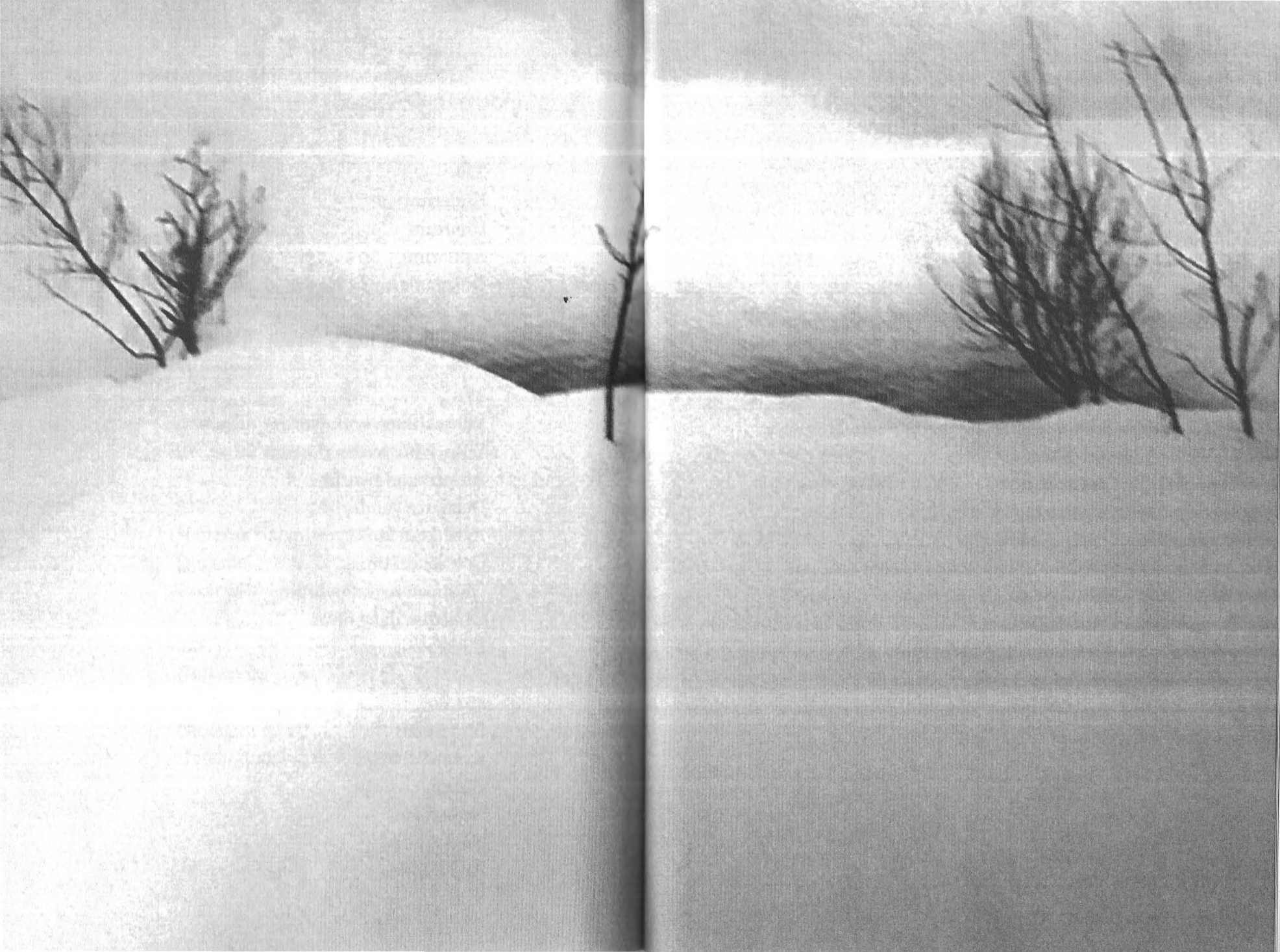
228.
Haftanın hangi günü
Sona erer
Pazartesinden cumaya oyunu

229.
Geri sayım
Başladı
Öleceğim güne
Doğduğum andan itibaren

230.
Kinlerimi
Unuttum
Aşklarımı
Düşmanlarımı
Bağışladım
Yeni bir dost istemiyorum

231.
Yükseklikten korkuyorum
Yüksek bir yerden düştüm
Ateşten korkuyorum
Defalarca yandım
Ayrılıktan korkuyorum
Çok acı çektim
Ölümden korkmuyorum
Ölmedim daha önce
Bir kez bile

232.
Bir rüzgâr
Kuzeyden değil
Güneyden değil
Ne batıdan
Ne doğudan
Arşı âlâdan

233.
Gezinti
Meyvesiz ağaçlar arasında
Bize yeter

234.
Kim tahmin edebilir
Yarısı sarı
Yarısı kırmızı
Kirazın tadını

235.
Kimliğimde
Bir fotoğraf var
Zamanın geçişini
Gösteriyor

236.
Meyvesiz ağaçlar arasında
Sayıyorum
Boş yere geçen yılları

237.
Bugünümün inançlarından
Biri de
Hayat güzeldir

238.
Bugünümün inançlarından
Biri de
Tanrı var

239.
Özlemimi
Gizliyorum
Gizli işlerle uğraşanlar arasında

240.
Elma ağaçtan düştü
Ben
Elmanın çekim gücünü düşündüm

241.
Tahmin ediyorum
Serabın derinliğini
Susuzluğumun miktarından

242.
Tahmin ediyorum
Aşkın devamını
Heyecanın şiddetinden

243.
Ne zaman döneceksin diye sordum
Hiçbir zaman dedi
Saatim durdu

244.
Bugünüm
Elden gitti
Her gün gibi
Yarısı dünü düşünerek
Yarısı ertesi günü

245.
Bugünümün inançlarından
Biri de
Gölgemle ayrılmamızın
Mümkün olmadığı

246.
Fen bilgisi dersinde
Adsız küçük bir çiçek
Her bölümüne
Bir ad verilerek
Beş bölüme ayrıldı

247.
Yolculuğa çıkma kararı aldım
Yeni bir yoldaşla
Gidilmemiş bir yere doğru

248.
Samur kürkünde uyudu
Samur
Endişeyle.
Kirpi
Oklarında
Huzurla

249.
İyinin ve kötünün ötesinde
Gökyüzü var
Mavi

250.
Yıllar var ki
Kullanılmıyor
Bu yol ve
Henüz bilmiyorlar bunu
Yabani çiçekler

251.
Güvercinlerin kanatlanışı
Gün doğumunda

252.
Benim hayatımda
Tesadüfün rolü
Kararlaştırılmış olandan daha fazla
Cezanın rolü
Teşvikten daha fazla
Düşmanın rolü
Dosttan daha fazla

253.
Hırsızın
İçi yanar
Uykulu polise
Şafak sökerken

254.
Yapma çiçeklerden
Güzel bir koku geliyor burnuma
Gençlik günlerinden

255.
Bir kelime arıyordum
Zihnim imdadıma yetişmedi
Alıp başımı gittim
Kayboldum

256.
Sonunda
Ben kaldım ve ben
Ben, benden incinmiş
Kimse yok
Aramızı bulacak

257.
Patikada
Bir kör gördüm
Rehbersiz
Bastonsuz

258.
Hayat
Haksız bir suçlamadır
Zavallılar için

259.
Günlerim
Tamamlanmadan kalıyor
Haftalar, aylar
Güzümün sonlarındayım ve
Baharı gözden geçiriyorum

260.
Cenaze merasiminde
Kül rengi erkekler
Perişan halde
Bir baştan bir başa

261.
Nikah merasiminde
Külrengi erkekler
Perişan halde
Bir baştan bir başa

262.
Gündoğumunun yansıması
Kuyunun dibindeki
Su birikintisine

263.
Bazen,
Tadım tuzum yok
Vakitler, vaktin çoğulu
Vakit altın
Acı bir altın

264.
Rüya gördüm
Bir bağda uzanmışım
Yalnız başıma
Eflatun bir gökyüzüyle
Ve gri çiçeklerle

265.
Binlerce kez
Kızgın güneşli bir günden
Zifiri karanlık geceye
Yolculuk yaptım, korkusuzca

266.
Soy ağacımı
Getirip gelmiş rüzgâr
Köksüz
Bir çalıdan

267.
Bütün taahhütlerden
Kurtulmuşum
Özgürüm özgür!
Ne vakte dek kalacağım
Bu özgürlüğün sınırlarında?

268.
Bu yorgunluk
Bugünün, dünün işi değil
Kalıtsal
Atalarımdan

269.
Gönlümdeki kelimeler
Döküldü dilimden
Onun gönlünü yaktı
Benim dilimi

270.
Uçsuz bucaksız manzaraya
Bakıyorum
Odanın penceresinden
Bir dostu bekliyorum
Anlaşmazlığı halletmek üzere

271.
Yoğun çalışıyorum
Neşesiz
Hüzünsüz

272.
Hesap kitap defterini
Kapatıyorum
Akşam sefasının açılma vaktinde

273.
İki alabalık
Yan yana uyumuşlar
Tabağın beyaz yatağında

274.
Hayatımın sözlüğünde
Aşkın anlamı
Sürekli değişiyordu

275.
Başyapıt kaydoldu
Günlüğüme
Gece yarısı,
Gün doğduğunda
Lafügüzaftı hepsi

276.
Cennete ulaşmak için
Cehennemin yolundan geçmek
Gereklidir

277.
Beden
Toprakta
Ayak
Çiçekte
Gönül
Ateşte
Baş
Rüzgârda

278.
Her gece
Ölüyorum
Ve yeniden doğuyorum
Şafak vakti

279.
Sonsuz aşkın ölümü
Artık atmayan
Bir kalpte

280.
Küçük bir gölette
İki ördekle beraber
Hem güneş ışıldıyor
Hem ay

281.
Ayın gölgesine
Uzanmışım
Güneşin gaddarlığından

282.
Dölsüz bir selvinin koyu gölgesi
Uyumak için ne yer!

283.
Kalbimi
Ayrı
Gömün toprağa
Kırılgandır

284.
Yapma çiçeklerden
Korkuyorum
Mis gibi kokmaya başlıyorlar
Isparta gülü
Artık kokmaz olduğunda

285.
Hayalimde
Cehennemdir
Beni ısıtan
Yalnızlığın zemherisinde

286.
Ne zorlu bir yol
Geceden, gündüzden geçmek
Hayırdan, şerden
İyiden, kötüden geçmek
Sessizlikten
Hayhuydan
Nefretten
Öfkeden
Aşktan
Aşktan geçmek

287.
Yıldızsız bir gecede
Bir kuyuya dalıyorum
Dibi
Beş yapraklı
Beyaz bir çiçeğe varan

288.
Şirin'in ağlaması
Duyulmayacak diye
Korkuyorum
Ferhat'ın kazmasının gümbürtüsünden

289.
Bıktım usandım dilden
Dilin acılığından
Sivri dilden
Emreden dilden
İronik dilden
Benimle
İşaret diliyle
Konuş

290.
Yabani yılkı atlarının
Rüzgârdan ürkerek
Geceyi koyun ağılında
Geçirmelerinden
Korkuyorum

291.
Gümüş paraların
Zamanın pasıyla kaplanıp
Çocuklara
Yarı fiyatına satılmasından
Korkuyorum

292.
Aç serçelerin kardaki şarkılarıyla
Bahardaki şarkıları
Aynı geliyor
Kulağıma

293.
Gecenin zifiri karanlığında
Çıkmaz bir sokağın sonunda
Kerpiç duvarın üstünde
Çiçeğe duruyor yasemin

294.
Kara bir bulut parçasından
Yağmur yağıyor
Kavruk bir tepenin eteğindeki
Yalnız selvi ağacına

295.
Rüzgâr
Çöllerden
Dar sokaklardan geçti
Bir çıkmazın sonunda
Yaseminleri yere döktü

296.
Bir ağaç var
Hayalimde
Meyveleri
Gün doğumunda
Yağmalanan

297.
Bir kurt
Karda, aç
Koyunlar
Ağılda uykuda
Çoban köpeği
Kapıda

298.
Takipteyim
Bir gölgeyi
Çocukluğumda benimle oynayan
Benimle büyüyen
Benimle eğilen
O da beni takipte
Böyle gidecek bu
Mezara dek

"Gölgem eşlik ediyor bana
Gâh önümde
Gâh yanımda
Gâh ardımda
Ne güzel bulutlu günler!"

Abbas Kiyarüstemi

ISBN 978-605-06654-1-3

9 786050 665413